

مدرس:

خلیل عقیلی فرج

k.aghili.f@chmail.ir

دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم
دانشکده علوم قرآنی ملایر

روش تحقیق در علوم قرآن و حدیث

جلسه نهم

رہنمائی‌ها و مطالبات دینی

قال أمير المؤمنين عليه السلام :

القناعة مالٌ لا ينفدُ.

قناعت ثروتی است تمام نشدنی.

نهج البلاغه، حکمت ۴۶۶

□ نکته: ساختار زبانی

✓ تقسیم عرضی ساختار زبانی: مانند زبان فرسی، انگلیسی، کارگری، زرگری و...

✓ تقسیم طولی ساختار زبانی: عرف، علوم تجربی، اسطوره ای، سمبلیک و...

□ رهیافت های ما به مطالعات دینی

✓ مطالعات درون دینی

✓ مطالعات برون دینی

✓ مطالعات تلفیقی

□ رهیافت های ما به مطالعات دینی

✓ مطالعات درون دینی : تلاش برای حل مسأله با مراجعه به آیات و روایات

✓ ۱- سیمانتیکی: معنا نزد قصد و مراد جدی گوینده و مولف است.

✓ ۲- هرمنوتیک: معنا نزد متن و یا مفسر (شنونده) است.

✓ برای یافتن مراد جدی خداوند ابزارهایی در دسترس ما است

✓ نتایج تفسیر و فهم سیمانتیکی

✓ سوال: آیا مراجعه به متون دینی برای ادعاهای دینی دور است؟

✓ جواب: محقق به دو شکل می تواند به روش مطالعه درون دینی عمل کند:

۱- استدلالی: دلیل قرآن بر حقانیت قرآن ← می تواند دور باشد

۲- استیضاحی: از قرآن توضیح بخواهیم ← دور نیست

مثلا: منظور از صداقت خداوند چیست؟

❖ رهیافت تحلیلی_منطقی

✓ مطالعات تحلیلی-منطقی در مقابل مطالعات تجربی و تاریخی است.

✓ مثال: برای بررسی مسأله عصمت انبیا سه راه وجود دارد:

۱- بررسی شواهد عینی و تاریخی که آیا پیامبر در تاریخ گناه کرده است؟

۲- مراجعه به متون دینی و روایی

۳- بررسی و تحلیل منطقی تناقض ارسال نبی و معصوم نبودن او

❖ رهیافت تحلیلی-منطقی

✓ مطالعات تحلیلی-منطقی در واقع به شناخت، تحلیل و نقد مبانی، ساختار و لوازم یک

دیدگاه و اندیشه می پردازد.

✓ از زمان فخر رازی در میان دانشمندان اهل تسنن و شیخ طوسی در میان علمای شیعه،

روش غالب پژوهش ها تحلیلی-منطقی شد.

❖ رهیافت تحلیلی_منطقی

✓ گام های فرایند پژوهش تحلیلی_عملیاتی چیست؟

✓ برای تحلیل منطقی یک اندیشه و تفکر، باید اجرای آن را شناخت:

✓ مبانی نظریه، نظریه، لوازم نظریه

✓ گام اول: تحلیل مبانی نظریه

✓ گام دوم: تحلیل ساختاری نظریه

✓ گام سوم: تحلیل لوازم نظریه

رَبِّهِمْ
عَلَّمَ مُحَمَّدٌ
وَالِدِ مُحَمَّدٍ

ومن الله التوفيق

Draghili.blog.ir